

Grozījumi:

14.03.2002. likums / LV, 48, 27.03.2002.; Ziņotājs, 8, 25.04.2002. / Stājas spēkā 10.04.2002.

14.03.2002. likums / LV, 48, 27.03.2002.; Ziņotājs, 8, 25.04.2002. / Stājas spēkā 10.04.2002.

16.04.2003. likums / LV, 67, 07.05.2003. / Stājas spēkā 01.02.2004.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Preču un pakalpojumu drošuma likums

I nodaļa. Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likuma mērķis ir panākt drošu, cilvēka dzīvībai, veselībai un personas mantai, kā arī videi nekaitīgu preču ražošanu, laišanu apgrozībā un pakalpojumu sniegšanu.

2.pants. (1) Ražotājs ir preces izgatavotājs — Latvijā reģistrēts uzņēmums (uzņēmējsabiedrība), jebkura persona, kas izgatavojusi un izplatījusi (laidusi apgrozībā) precī Latvijā vai uzrāda sevi par ražotāju, norādot (marķējot) uz preces, tās iesaiņojuma, preces tehniskajā dokumentācijā vai tehniskajā pasē savu nosaukumu (firmu), vārdu, uzvārdu, preču zīmi vai citu atšķirības zīmi, kā arī persona, kas atjaunojusi precī, lai to laistu apgrozībā.

(2) Par ražotāju uzskatāmi arī:

1) ražotāja pilnvarots pārstāvis — persona, kura ražotāja uzdevumā, bet savā vārdā laiž precī apgrozībā;

2) importētājs, ja Latvijā nav ražotāja pilnvarota pārstāvja;

3) jebkura cita persona, kas savas uzņēmējdarbības ietvaros pārdod, piegādā vai citādi izplata precī, ja šīs personas darbība var ietekmēt preces drošumu.

(3) Izplatītājs ir persona, kas savas uzņēmējdarbības ietvaros pārdod, piegādā vai citādi izplata precī, ja šīs personas darbība neietekmē preces drošumu.

(4) Pakalpojuma sniedzējs ir jebkura persona, kas sniedz pakalpojumu.

3.pants. (1) Šis likums attiecas uz precēm, kas domātas patērētājiem vai ko varētu lietot patērētāji, izņemot lietotas preces, kas domātas pārdošanai kā antīki priekšmeti vai kā preces, kuras pirms lietošanas atjaunojamās vai salabojamās (par atjaunošanas vai salabošanas nepieciešamību tiek sniegta informācija).

(2) Šis likums attiecas uz pakalpojumiem, kuru rezultātā pakalpojuma sniedzējs izgatavo jaunu ķermenisku lietu, uzlabo vai pārveido esošu ķermenisku lietu vai tās īpašības, kā arī uz pakalpojumiem, kuriem ir tieša vai netieša ietekme uz cilvēka dzīvību vai veselību.

II nodaļa. Ražotāja un pakalpojuma sniedzēja pienākumi un preču un pakalpojumu drošuma novērtēšana

4.pants. (1) Ražotāja pienākums ir ražot un laist apgrozībā tikai drošu, cilvēka dzīvībai, veselībai un personas mantai, kā arī videi nekaitīgu preci. Ražotājs ir atbildīgs par apgrozībā laistās preces drošumu.

(2) Pakalpojuma sniedzēja pienākums ir sniegt tikai drošu, cilvēka dzīvībai, veselībai un personas mantai, kā arī videi nekaitīgu pakalpojumu. Pakalpojuma sniedzējs ir atbildīgs par sniegtā pakalpojuma drošumu.

5.pants. (1) Par drošu preci uzskatāma prece, kas normālos vai paredzamos lietošanas apstākļos, ieskaitot paredzamo lietošanas ilgumu, nerada risku vai rada tādu minimālu risku, kurš uzskatāms par pieļaujamu un atbilst augstam drošuma, cilvēka dzīvības, veselības un personas mantas, kā arī vides aizsardzības līmenim.

(2) Speciālas drošuma prasības atsevišķām precēm, preču grupām vai speciālas prasības attiecībā uz noteiktu ar preces lietošanu saistītu risku vai drošuma aspektiem var noteikt citos normatīvajos aktos. Ja citos normatīvajos aktos nav noteiktas šādas prasības, preces atbilstību drošuma prasībām vērtē saskaņā ar nacionālajiem standartiem, labu ražošanas praksi attiecīgajā sfērā, sasniegto zinātnes un tehnikas līmeni un ņemot vērā drošumu, ar kādu persona varētu pamatoti rēķināties.

(3) Novērtējot preces drošumu, ņem vērā:

- 1) preces raksturojumu, ieskaitot tās uzbūvi un iesaiņojumu;
- 2) ietekmi uz citām precēm, ja paredzams, ka preci izmantos kopā ar tām;
- 3) preces izskatu un marķējumu, uzstādīšanas vai lietošanas noteikumus, likvidēšanas pamācības un citu ražotāja sniegto informāciju;
- 4) vai ir kādas kategorijas personas, it īpaši bērni, kas var tikt apdraudētas.

6.pants. (1) Par drošu pakalpojumu uzskatāms pakalpojums, kas sniegts normālos vai paredzamos izmantošanas apstākļos un kas sniegšanas laikā vai pēc tam nerada risku vai rada tādu minimālu risku, kurš uzskatāms par pieļaujamu un atbilst augstam drošuma, cilvēka dzīvības, veselības un personas mantas, kā arī vides aizsardzības līmenim.

(2) Speciālas drošuma prasības atsevišķiem pakalpojumiem, pakalpojumu grupām vai speciālas prasības attiecībā uz noteiktu ar pakalpojuma izmantošanu saistītu risku vai drošuma aspektiem var noteikt citos normatīvajos aktos. Ja citos normatīvajos aktos nav noteiktas šādas prasības, pakalpojuma atbilstību drošuma prasībām vērtē saskaņā ar nacionālajiem standartiem, labu ražošanas praksi attiecīgajā sfērā, sasniegto zinātnes un tehnikas līmeni un ņemot vērā drošumu, ar kādu persona varētu pamatoti rēķināties.

(3) Novērtējot pakalpojuma drošumu, ņem vērā:

- 1) pakalpojuma raksturojumu, ieskaitot tā uzbūvi, sastāvu un sniegšanas veidu;
- 2) ietekmi uz citām lietām un precēm, ja paredzams, ka lietu izmantos kopā ar tām;
- 3) lietas izskatu un marķējumu, uzstādīšanas vai lietošanas noteikumus, likvidēšanas pamācības un citu pakalpojuma sniedzēja sniegto informāciju;
- 4) vai ir kādas kategorijas personas, it īpaši bērni, kas var tikt apdraudētas.

7.pants. Augstāka drošuma līmeņa iespējamība vai tādu preču vai pakalpojumu pieejamība, kuriem ir zemāks riska līmenis, nevar būt par pamatu tam, lai preci vai pakalpojumu uzskatītu par nedrošu.

8.pants. (1) Ražotāja un pakalpojuma sniedzēja pienākums ir sniegt patiesu un pilnīgu informāciju par preci vai pakalpojumu (arī brīdinājumus), lai būtu iespējams novērtēt risku, kas saistīts ar preces lietošanu vai pakalpojuma izmantošanu, un veikt piesardzības pasākumus. Brīdināšana neatbrīvo no likumā noteikto pienākumu izpildes un atbildības.

(2) Ražotāja un pakalpojuma sniedzēja pienākums ir veikt visus piesardzības pasākumus preces vai pakalpojuma drošuma garantēšanai, ieskaitot preču vai preču grupas marķēšanu, marķēto preču paraugu pārbaudi, iesniegto sūdzību pārbaudi un citus pasākumus, ja nepieciešams, arī preču izņemšanu no apgrozības.

(3) Izplatītāja pienākums ir rīkoties ar pienācīgu rūpību, lai sekmētu preču atbilstību vispārīgajām drošuma prasībām. Izplatītājs nedrīkst pārdot, piegādāt vai citādi izplatīt preces, ja viņš var secināt vai viņam ir jāsecina, ka tās neatbilst drošuma prasībām, kā arī preces, par kuru drošumu viņam nav pietiekamas informācijas.

(4) Ja ražotājam, izplatītājam vai pakalpojuma sniedzējam kļūst zināms, ka prece vai pakalpojums var būt bīstams cilvēka dzīvībai, veselībai vai personas mantai, vai arī videi, viņam ir pienākums nekavējoties:

1) tieši vai ar masu informācijas līdzekļu starpniecību informēt sabiedrību par nedrošo preci vai pakalpojumu, nedrošās preces vai pakalpojuma trūkumiem un nogādāt šo preci vai lietu trūkumu novēršanas vai šo preču vai lietu iznīcināšanas vietā;

2) veikt nepieciešamos pasākumus, lai nedrošo preci izņemtu no apgrozības vai pakalpojuma sniegšanu pārtrauktu;

3) informēt attiecīgās valsts uzraudzības un kontroles iestādes. Ražotājs, izplatītājs vai pakalpojuma sniedzējs informē šīs iestādes arī par pasākumiem, kas jau veikti un vēl tiks veikti, lai garantētu preces vai pakalpojuma drošumu vai preces izņemšanu no apgrozības vai pakalpojuma sniegšanas pārtraukšanu.

9.pants. Aizliegts ražot, piedāvāt, pārdot vai citādi izplatīt, importēt un eksportēt tādas preces, kuras nav pārtikas produkti, bet kuru forma, smarža, krāsa, izskats, iesaiņojums, marķējums, tilpums vai izmēri var vadināt personas, it īpaši bērņus, uzskatīt tās par pārtikas produktiem un tāpēc likt mutē, sūkāt vai norīt, radot risku dzīvībai vai veselībai — iespējamu nosmakšanu, saindēšanos vai gremošanas trakta perforāciju vai aizsprostošanos.

III nodaļa. Preču un pakalpojumu drošuma kontrole

10.pants. (1) Šā likuma ievērošanu uzrauga un kontrolē Patērētāju tiesību aizsardzības centrs un citas valsts uzraudzības un kontroles iestādes, kuru kompetencē ir noteiktu preču vai pakalpojumu tirgus uzraudzība un kontrole (turpmāk — tirgus uzraudzības iestāde), kā arī muitas iestādes un Pārtikas un veterinārā dienesta Sanitārā robežinspekcija savas kompetences ietvaros.

(2) Tirgus uzraudzības iestāžu, muitas iestāžu un Pārtikas un veterinārā dienesta Sanitārās robežinspekcijas pienākums ir sadarboties un savstarpēji apmainīties ar informāciju par nedrošām precēm un pakalpojumiem.

(3) Ministru kabinets nosaka Pārtikas un veterinārā dienesta Sanitārās robežinspekcijas kontrolei pakļauto preču sarakstu un preču kontroles kārtību uz muitas robežas, brīvajās zonās, brīvajās noliktavās un muitas noliktavās.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.03.2002. likumu, kas stājas spēkā 10.04.2002.)

11.pants. (1) Tirgus uzraudzības padome ir Ministru kabineta izveidota konsultatīva institūcija, kuras mērķis ir nodrošināt informācijas un viedokļu apmaiņu starp tirgus uzraudzības iestādēm. Tirgus uzraudzības padomes darba materiāltehniskais nodrošinājums ir Ekonomikas ministrijas kompetencē.

(2) Tirgus uzraudzības padomes nolikumu un sastāvu apstiprina Ministru kabinets, iekļaujot tajā pa vienam pārstāvim no Ekonomikas ministrijas, Labklājības ministrijas, Zemkopības ministrijas, Satiksmes ministrijas un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, noteiktām tirgus uzraudzības iestādēm un Valsts ieņēmumu dienesta Galvenās muitas pārvaldes.

(3) Tirgus uzraudzības padomes galvenais uzdevums ir veicināt:

1) vienotu pieeju tirgus uzraudzībai;

2) tirgus uzraudzības iestāžu sadarbību sakarā ar nedrošām precēm un pakalpojumiem;

3) kompetences sadali starp dažādām tirgus uzraudzības iestādēm, lai nodrošinātu visu preču uzraudzību un novērstu funkciju dublēšanos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.03.2002. likumu, kas stājas spēkā 10.04.2002.)

12.pants. (1) Tirgus uzraudzības iestādes kontrolē preču un pakalpojumu atbilstību šā likuma prasībām saskaņā ar uzraudzības un kontroles programmām, kā arī tad, ja ir aizdomas par preces vai pakalpojuma neatbilstību drošuma prasībām vai ir saņemta sūdzība.

(2) Tirgus uzraudzības iestāžu amatpersonas, īstenojot šajā likumā paredzēto tirgus uzraudzību un kontroli, savas kompetences ietvaros ir tiesīgas:

1) kontrolēt un uzraudzīt apgrozībā laistās preces un pakalpojumus;

2) pieprasīt un bez maksas saņemt informāciju, kas nepieciešama preču un pakalpojumu drošuma novērtēšanai vai attiecīgās iestādes funkciju izpildei;

3) pieprasīt un bez maksas saņemt preču paraugus un organizēt preces vai pakalpojuma laboratorisku vai cita veida ekspertīzi, lai noteiktu preces vai pakalpojuma atbilstību drošuma prasībām, ja to paredz attiecīgās iestādes direktora (vadītāja) apstiprinātā gada uzraudzības un kontroles programma vai ja ir aizdomas par preces vai pakalpojuma neatbilstību drošuma prasībām vai ir saņemta sūdzība.

(3) Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā tirgus uzraudzības iestādes pieprasa un saņem preču paraugus, kā arī rīkojas ar tiem pēc laboratoriskās vai cita veida ekspertīzes veikšanas.

13.pants. (1) Tirgus uzraudzības iestādes ir tiesīgas pieņemt šādus lēmumus:

1) aizliegt nedrošu preču vai preču ražošanas partijas piedāvāšanu vai pārdošanu un nedrošu pakalpojumu sniegšanu;

2) uzdot ražotājam, izplatītājam vai pakalpojuma sniedzējam veikt konkrētus pasākumus preces vai pakalpojuma drošuma garantēšanai;

3) apturēt preču vai preču ražošanas partijas piedāvāšanu vai pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu līdz:

a) ekspertīzes atzinuma saņemšanai, ja ir aizdomas par preces vai pakalpojuma neatbilstību drošuma prasībām,

b) šīs daļas 2.punktā minēto pasākumu izpildei;

4) pieprasīt nedrošu preču vai preču ražošanas partijas, vai lietu izņemšanu no apgrozības vai iznīcināšanu vai pakalpojuma sniegšanas pārtraukšanu;

5) piemērot administratīvo sodu likumā noteiktajā kārtībā.

(2) Tirgus uzraudzības iestāde lēmumā norāda tā pieņemšanas pamatojumu.

(3) Tirgus uzraudzības iestāde ir tiesīga pieņemt šā panta pirmajā daļā minētos lēmumus arī tad, ja ir pierādījumi, ka prece vai pakalpojums ir bīstams cilvēka dzīvībai vai veselībai (neņemot vērā, ka prece atbilst šā likuma 5.pantā noteiktajām drošuma prasībām vai pakalpojums atbilst šā likuma 6.pantā noteiktajām drošuma prasībām).

14.pants. (1) Tirgus uzraudzības iestādes lēmums ir spēkā no tā pieņemšanas brīža.

(2) Tirgus uzraudzības iestādes lēmumu var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā izpildi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 16.04.2003. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

15.pants. (1) Izdevumus par preces vai pakalpojuma laboratorisku vai cita veida ekspertīzi sedz tirgus uzraudzības iestāde.

(2) Ja konstatēts, ka prece vai pakalpojums neatbilst drošuma prasībām, izdevumus par ekspertīzi atlīdzina ražotājs vai pakalpojuma sniedzējs.

(3) Izdevumi atlīdzināmi triju darbadienu laikā no izdevumus apliecinoša dokumenta saņemšanas dienas. Ja attiecīgā persona atsakās segt izdevumus, tirgus uzraudzības iestāde, kas organizējusi ekspertīzi, tos piedzen likumā noteiktajā kārtībā.

16.pants. (1) Ja tirgus uzraudzības iestāde noskaidro, ka prece vai pakalpojums neatbilst drošuma prasībām, tā, ja nepieciešams, nodrošina sabiedrības informēšanu par šo precī vai pakalpojumu un ar to saistīto risku tieši vai ar masu informācijas līdzekļu starpniecību.

(2) Ja tirgus uzraudzības iestāde pieņem šā likuma 13.panta pirmās daļas 1. vai 4.punktā minētos lēmumus, tās pienākums ir nekavējoties par to informēt Patērētāju tiesību aizsardzības centru, muitas iestādes un Pārtikas un veterinārā dienesta Sanitāro robežinspekciju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.03.2002. likumu, kas stājas spēkā 10.04.2002.)

Pārejas noteikums

1. Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē likums "Par preču un pakalpojumu drošumu un ražotāja un pakalpojumu sniedzēja atbildību" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1996, 21.nr.).

(Numerācija grozīta ar 16.04.2003. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

2. Administratīvā procesa likuma noteikumi par tirgus uzraudzības iestādes lēmuma pārsūdzēšanu piemērojami arī tiem lēmumiem, kuri stājušies spēkā pirms Administratīvā procesa likuma spēkā stāšanās, bet kuriem nav beidzies Administratīvā procesa likumā noteiktais pārsūdzēšanas termiņš.

(16.04.2003. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

Likums Saeimā pieņemts 2000.gada 20.jūnijā.

Valsts prezidente V.VĪĶE-FREIBERGA

Rīgā 2000.gada 5.jūlijā